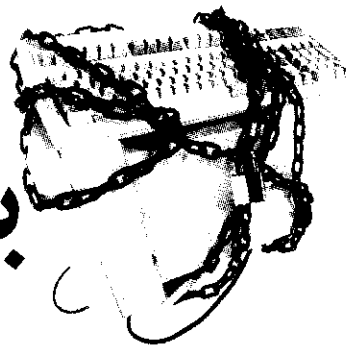

Error!

مجله ساینس لاد
رشته فلاح - زنجان

امنیت اینترنتی برای دانش آموزان

چکیده

کودکان حق دارند آزادانه از اینترنت استفاده کنند، چت کنند، آموزش ببینند یا بازی کنند؛ اما برای استفاده آزاد شبکه‌های، باید در برابر خطرهایی که از سوی بزرگسالان آن‌ها را تهدید می‌کند، محافظت شوند.

«بخشی از بیانیه جامعه اطلاعاتی کمیسیون اروپا» (سامی، ۱۳۸۴، ص ۳)

ایجاد امنیت اینترنتی برای افراد، خصوصاً دانش آموزان در عصر حاضر، امری لازم و ضروری است. زیرا اکثر کودکان و نوجوانان اطلاعات ناچیزی از خطرهای اینترنت دارند. به طوری که نیمی از دختران و یک چهارم پسران در سنین ۱۲ تا ۱۸ سالگی نمی‌دانند چگونه با خطرهای اینترنت مقابله کنند و بی احتیاطی‌های آن‌ها در استفاده از اینترنت موجب خسارت‌های فراوانی می‌شود. در این میان آنچه بیش از پیش به نگرانی‌ها دامن می‌زند، بی‌اطلاعی والدین در مورد نحوه استفاده از اینترنت و همچنین خطرهای و تهدیدات آن است.

امروزه درصد بیشتری از دانش آموزان به بهانه‌های مختلف وارد اینترنت می‌شوند و به سختی می‌توان مانع استفاده آن‌ها از شبکه اینترنت شد. جذبه‌های اینترنت و ناآگاهی والدین در این زمینه باعث می‌شود که کودکان و نوجوانان از سایت‌های اینترنتی نامناسب استفاده کنند؛ لذا افزایش آگاهی اولیا و مربیان از دستاوردهای اینترنت (مزایا و آسیب‌های اینترنتی) می‌تواند در پیشگیری از خطرهای احتمالی آن مفید و مؤثر باشد.

مقدمه

تحقیق، دستیابی به اخبار، مشاهده آثار هنری، افزایش توان علمی از طریق دستیابی به کتابخانه‌های دیجیتال، مطلع شدن از وقایع و اتفاقات پژوهشی سراسر جهان و... با صرف هزینه و وقت کم مورد استفاده قرار می‌گیرد (ص ۴۱، ۲۸۳۱، (ICDL)).
از آن جا که دانش آموزان علاقه زیادی به استفاده از اینترنت

زبان قرن ۲۱، فناوری اطلاعات و اینترنت است. شاید یکی از دلایل اصلی برای یادگیری رایانه، استفاده از آن باشد. این فناوری با شبکه گسترده جهانی که از تعداد زیادی شبکه‌های متصل به هم تشکیل شده است، به عنوان یک منبع غنی برای

۷۱

پیرنگ

نشریه ماهانه آموزشی - تربیتی
فروردین و اردیبهشت ۱۳۸۶
شماره ۳۳۱ - ۳۳۰

عمل اصلی آشنا می‌شوند. آشنایی با این فناوری، دارای دستاوردهای مثبت زیر است:

۱- اطلاع از مراکز تفریحی و جهانگردی دنیا، تصمیم‌گیری در خصوص مسافرت‌های تفریحی و علمی.

۲- ارسال و دریافت پیام‌ها با کمترین هزینه در حداقل زمان.

۳- اطلاع‌رسانی با سریع‌ترین، گسترده‌ترین و کاراترین شکل، به‌طوری که در آن واحد می‌توان حجم زیادی از اطلاعات را در تمام ابعاد آموزشی و علمی، تجاری و بازرگانی، صنعتی و هنری و... برای استفاده کنندگان در سراسر دنیا ارسال کرد.

۴- دسترسی سریع به عمیق‌ترین و جدیدترین اطلاعات و مباحث علمی.

۵- از نظر آموزشی نیز دانش‌آموزان و دانشجویان می‌توانند از اطلاعات علمی و آموزشی روز دنیا آگاه گردند و از دستاوردهای آموزشی استفاده کنند. هم‌چنین در رشته‌های مختلف علمی می‌توانند به‌صورت مجازی در همایش‌ها حضور یافته، از آن‌ها استفاده نمایند (حسینی و دلاوری، ۱۳۸۴، ص ۱۱).

(بدون توجه به آسیب‌های آن) دارند، ممکن است وقت زیادی پای رایانه بگذرانند. اما اگر از این فناوری اطلاعات استفاده صحیح نشود، ناراحتی‌های جسمی و روانی آنان را تهدید خواهد کرد که وجود چنین خطرهایی موجب نگرانی والدین می‌شود. لذا آشنایی خانواده‌ها با اینترنت، ابعاد مثبت و منفی آن و راهکارهای استفاده از آن می‌تواند آن‌ها را در انجام هر چه بهتر وظایفشان کمک کند.

دستاوردهای مثبت فناوری اطلاعات

فناوری اطلاعات و انقلاب اینترنتی تغییراتی پرشتاب در جنبه‌های مختلف زندگی پدیدآورده است. استفاده از این فناوری، فرصت استثنایی تاریخی برای جبران عقب‌ماندگی‌های عصر صنعت و ورود به عصر فراصنعتی است. به‌منظور استفاده از این فرصت تاریخی لازم است برای دانش‌آموزان و جوانان کشور این امکان فراهم شود که در دوران تحصیل با این فناوری آشنا شوند، همان‌گونه که زبان مادری را یاد می‌گیرند یا با چهار

آسیب‌های اینترنت

امروزه دنیای رایانه هویت‌یابی و هویت جوئی نسل جوان و نوجوان را در ابعاد فکری و اخلاقی، تحت تأثیر قرار داده، تا جایی که آسیب‌های اجتماعی رابط‌های تنگاتنگ با مقوله فناوری اطلاعات، انفجار اطلاعات و جهانی شدن پیدا کرده است. رایانه موجب بروز پدیده جدیدی تحت عنوان «اعتیادهای نو و مدرن» شده و بدین وسیله سبب افزایش آسیب‌های اجتماعی گردیده

است. استفاده خارج از حد متعارف از اینترنت، موجب ایجاد وابستگی شدید روانی و فکری کاربر می‌شود، به طوری که بعضی از کاربران به یک فضای غیرواقعی پناه برده، در آن جا زندگی می‌کنند. در این میان کودکان و نوجوانان به خاطر صداقتشان، اطلاعات شخصی و خانوادگی خود را در محیط ناامن اینترنت در اختیار دیگران قرار می‌دهند و این کار را نیز به صورت پنهان از والدین انجام می‌دهند (دلدار، ۱۳۸۵، ص ۱۷).

هر فرد با انصافی اگر کمی بیشتر دقت کند متوجه خواهد شد که پشت پرده این فناوری اطلاعات، دست‌هایی نهفته است که با اهداف سیاسی، فرهنگی و تبلیغی درصدد متزلزل کردن فرهنگ خودی و سنتی کشورهای جهان، به ویژه کشورهای مسلمان است.

سودجویان از طریق اینترنت به راحتی:

- کالاهای خود را تبلیغ می‌کنند.

- خبرهای دروغین و پیام‌های روانی خود را برای جوامع می‌فرستند.

- اهمیت فرهنگی و دینی خانواده‌ها را می‌شکنند.

- هم‌چنین زمینه‌های آشفته‌گی هویت را برای جوانان فراهم می‌کنند.

با توجه به اهداف سودجویان اینترنتی، کوچکترین غفلت و ناآگاهی والدین و مربیان به آسیب‌های اینترنت، با کج‌روی‌ها، بی‌هویتی‌ها و انواع انحرافات اخلاقی - فرهنگی فرزندان جامعه همراه بوده، موجب سقوط آنان از درجات بلند معنویت خواهد شد.

اینترنت جالب و جذاب، اما مملو از افراد غریبه است و فرصت‌هایی برای سوء استفاده و بهره‌کشی از فرزندان در آن وجود دارد. اگر سرنوشت فرزندانمان برایشان مهم است، باید برای شناخت آسیب‌های اینترنت گام برداریم.

مهم‌ترین آسیب‌های اینترنت عبارت‌اند از:

۱- آسیب‌های جسمانی

استفاده بیش از حد از رایانه:

- تیک‌ها، فشارهای عصبی، چشم درد، چاقی و انزوای اجتماعی را منجر می‌شود.

- رکود فعالیت معده، ایجاد چاقی، عدم جذب چربی‌ها، افزایش قند خون، کم شدن فعالیت کلی بدن و مشکلات تنفسی را به همراه دارد.

- سبب افتادن سرشانه‌ها و خارج شدن ستون فقرات از حالت طبیعی می‌شود.

- کودکان و نوجوانان را از یادگیری‌های شناختی، جسمانی و اجتماعی باز می‌دارد. (حسینی و دلاوری، ۱۳۸۴، ص ۳۰).

۲- آسیب‌های اجتماعی - فرهنگی

در سال ۱۹۵۵ میلادی روان‌پزشکی به نام «گلدبرگ» اعتیاد جدیدی به نام اعتیاد به اینترنت را کشف کرد. این اعتیاد به سرعت رو به گسترش است و هر روز افراد جدیدی را به کام خود می‌کشد. گاه مشاهده می‌شود که افراد یا فرزندان ما چنان در اتاق‌های گفت و گو غرق می‌شوند که حتی زمان صرف ناهار یا شام را به فراموشی می‌سپارند. این‌ها علائمی شبیه الکلی‌ها یا معتادان مواد مخدر دارند. بسیاری از آن‌ها از بی‌خوابی رنج می‌برند، خسته‌اند و روابطشان با اطرافیان و جامعه به حداقل رسیده است و بیشتر حالت عصبی دارند. کم رنگ شدن و از بین رفتن رابطه عاطفی کاربر با اعضای خانواده و تبدیل آن به رابطه‌ای سرد و مسالمت‌آمیز از اثرهای نامطلوب دیگر اعتیاد به اینترنت است، چرا که محبت و عاطفه در آن رابطه دیگر مفهومی ندارد. از طرفی سودجویان از طریق القائات فرهنگی، زمینه را برای گریز فرهنگی کاربران فراهم می‌کنند و موجب از خود بیگانگی و از دست دادن هویت فرهنگی آنان می‌شوند (همان منبع، ص ۴۹).

۳- آسیب‌های اخلاقی

طبق پژوهش‌های انجام شده حدود ۵/۱ درصد از مجموعه اطلاعات موجود در سایت‌های اینترنتی، غیراخلاقی است. چندین هزار سایت وجود دارد که حاوی تصاویر مستهجن جنسی است. این گونه سایت‌ها القاء کننده موضوعات ضد

پژوهش‌ها

نشریه ماهانه آموزشی - تربیتی
فروردین و اردیبهشت ۱۳۸۶
شماره ۳۱ - ۳۰

اخلاقی اند که منجر به تخریب مبانی و اصول اعتقادی کاربران شده، بسترهای لازم برای دست یابی به اهداف غیر اخلاقی را در آنان فراهم می‌کنند (همان منبع، ص ۴۲).

۴- گسست فکری و عاطفی

با ورود اینترنت و رایانه به درون خانواده‌ها، بین والدین و فرزندان جدایی فکری، جدایی عاطفی و فیزیکی رخ می‌دهد. نتیجه تحقیقات نشان می‌دهد که درصد بالایی از نوجوانان و جوانان از اینترنت برای فعالیت‌های بی‌هدفی نظیر: دوست‌یابی، بازی و صحبت با یکدیگر استفاده می‌کنند. محیط جذاب و به ظاهر صمیمانه سایت‌های اینترنتی سبب می‌شود که کاربر بدون آن که گذر زمان را حس کند در آن‌ها فعالیت داشته باشد. از طرفی نوجوانی که پشت میز رایانه و اینترنت نشسته است برنامه‌های سایت را لذت بخش‌تر از سخنان پدر و مادر می‌داند و از برقراری ارتباطات عاطفی با اعضای خانواده باز می‌ماند و در نتیجه، در ارتباطات، رفتار و زندگی اجتماعی او اختلال ایجاد می‌شود. TECH WEB.COM

سایت‌هایی برای کودکان و نوجوانان ایرانی

هر چند استفاده از اینترنت هنوز در کشور ما چندان فراگیر نشده است، اما به هر حال این مسئله گریزناپذیر است و در آینده‌ای نزدیک درصد زیادی از کودکان ما هم به استفاده از شبکه روی می‌آورند. بنابراین منطقی است که سعی کنیم از ابتدا ورود کودکان به شبکه هدفمند باشد تا به سایت‌های مناسب خود علاقه‌مند شوند. متأسفانه برای کودکان و نوجوانان سایت‌های ایرانی زیادی وجود ندارد، اما می‌توان به چند سایت خوب اشاره کرد که امید است در آینده تعداد این سایت‌ها افزایش یابد.

- سایت کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان WWW.KANON - PARVARESH.COM از پایگاه‌های اینترنتی مخصوص کودکان است که از قسمت‌های متنوع آموزشی و تفریحی تشکیل شده است. این سایت به مناسبت‌های گوناگون مسابقات اینترنتی هم برگزار می‌کند.

- سایت مخصوص کودکان و نوجوانان ایران

WWW.IRANKIDS.COM

برای قشر سنی زیر ۱۴ سال طراحی شده و از بخش‌های متنوع و جذاب صوتی، تصویری تشکیل شده است که با بارگذاری گرافیکی و استفاده آسان کاربران همراه است. مطالب متنوع علمی و فرهنگی، برگزاری مسابقات، درج مقاله و آموزش نقاشی از جمله امکانات این سایت فارسی است. در ضمن سیستم چت فارسی فیلتر شده با امکانات خاص برای کودکان ایران، در این پایگاه ارائه شده است که خدمات مختلف را به اعضای سایت ارائه می‌کند. کتابخانه اینترنتی، مدارس اینترنتی فوتبال، شطرنج، شعبده‌بازی، هم‌چنین آموزش زبان، علوم، ریاضی، موسیقی و نقاشی از دیگر امکانات این سایت است.

- سایت POOPAKMUG.COM وابسته به دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، از دیگر پایگاه‌های اینترنتی در حوزه تخصصی کودکان و نوجوانان است که از بخش‌های اصلی علمی، سرگرمی، آرشیو، نیایش با خدا، شهربازی، داستان و عضویت تشکیل شده است (سمایی، ۱۳۸۵، ص ۳).

راه کارهای لازم برای حفظ فرزندان از آسیب‌های اینترنت

۱- آشنایی والدین با طریقه استفاده صحیح از رایانه و اینترنت سبب می‌شود که به راحتی فرزندان را به استفاده از برنامه‌های مفید رایانه و اینترنت راهنمایی کنند، از اتلاف وقت جلوگیری به عمل آورند و امنیت فرزندان را تأمین نمایند.

۲- زمانی که رایانه در اتاقی در بسته قرار داده شود نظارت والدین کمتر شده، به دلیل بالا بودن حس کنجکاوی کودک و نوجوان امکان خطا رفتن آن‌ها بیشتر می‌شود. لذا پیش نهاد می‌شود رایانه‌ای که کودک و نوجوان از آن استفاده می‌کنند در اتاق نشیمن قرار گیرد تا والدین بر آن نظارت داشته باشند.

۳- توصیه می‌شود هنگام استفاده کودک و نوجوان از اینترنت، والدین هم در کنار آنان بنشینند تا هم کودکان و نوجوانان از این

برای جلوگیری از اعتیاد کودک و نوجوان به رایانه بهتر است برنامه‌های زمانی تدوین شود تا کودک و نوجوان در این برنامه‌های زمانی تعیین شده از اینترنت و رایانه استفاده کنند.

که والدین در کنار آنان هستند احساس لذت کنند و هم اولیا آنان را از خطرهایی که در این زمینه وجود دارد، آگاه نمایند.

۴- والدین باید به فرزندان خود بیاموزند که از باز کردن ایمیل‌های افراد ناشناخته خودداری کنند تا موجبات تهدیدهای اینترنتی برای کودکان و نوجوانان فراهم نشود.

۵- کودکان باید بیاموزند که اطلاعات شخصی خود و رمز ورود به اینترنت خود را در اختیار دیگران قرار ندهند.

۶- برای جلوگیری از اعتیاد کودک و نوجوان به رایانه بهتر است برنامه‌های زمانی تدوین شود تا کودک و نوجوان در این برنامه‌های زمانی تعیین شده از اینترنت و رایانه استفاده کنند.

۷- به کودک و نوجوان آموزش داده شود که از ارسال عکس یا ملاقات حضوری با کسی که در اینترنت با او آشنا شده‌اند، خودداری نمایند و بدون اجازه پدر و مادر از سی‌دی‌ها و نرم افزارهایی که در اختیار آن‌ها گذاشته شده است، استفاده نکنند.

۸- فرهنگ سازی برای استفاده صحیح از اینترنت و رایانه از اقداماتی است که دولت باید در این زمینه انجام دهد و آگاهی‌های اولیا و مربیان، کودکان، نوجوانان و جوانان را ارتقا بخشد.

۹- تقویت اعتقادات دینی افراد برای ممانعت از خطرهای اینترنت مؤثر است و خانواده‌ها، معلمان و مربیان در این زمینه نقش بسزایی دارند.

نتیجه‌گیری

فناوری اطلاعات، به ویژه اینترنت، دارای محاسن و مزایای فراوان است و نباید به صرف داشتن خطرها، از دستاوردهای آن پرهیز کرد. اینترنت

وسیله ارتباطی و اطلاعاتی ارزشمندی برای همه است. کودکان، نوجوانان و جوانان می‌توانند از طریق اینترنت به سرعت در مورد موضوع‌های مورد علاقه خود تحقیق کنند و در مورد مسائل اجتماعی، ملاقات با دیگران و یادگیری در مورد دیگر فرهنگ‌ها از اینترنت استفاده کنند.

اینترنت از نظر آموزشی، تفریحی و سرگرمی می‌تواند به نحوی مطلوب اوقات فراغت دانش‌آموزان را پر کند و دریچه‌ای از اطلاعات علمی، آموزشی و فرهنگی را به روی دانش‌آموزان بگشاید.

دانش‌آموزان می‌توانند با استفاده از اینترنت، به دیدار موزه‌ها، مکان‌های دینی شهرها و کشورهای پیردازند و کودکان بیمار، ناتوان و تنها می‌توانند با اتصال به اینترنت از تنهایی خود بکاهدند. ولی با این همه، ذکر این نکته ضروری است که کار با رایانه نمی‌تواند جایگزینی برای کلاس واقعی باشد. در این زمینه آسیب‌ها و خطرهای اینترنت را نباید فراموش کنیم و از راهکارهای مفید و مؤثر در برخورد با این آسیب‌ها باید بهره‌مند شویم.

فهرست منابع:

- ICDL سطح ۱ (آبان ماه ۱۳۸۲). ترجمه مهندس مرتضی متواضع. تهران: انتشارات مؤسسه فرهنگی هنری دیباگران.
- حسینی، عباس و دلاوری، صدیقه (زمستان ۱۳۸۴). خانواده و اینترنت. انتشارات حضرت معصومه (س).

- دلدار، علی (۱۱/۹/۱۳۸۵). رایانه کودکان را خانه نشین می‌کند. روزنامه همشهری.

- سمایی، سپیده (۲۶/۹/۸۵). اینترنت برای کودکان. روزنامه جام جم، ویژه‌نامه کلیک.

- سمایی، سپیده (۲۳/۱۱/۸۴). اینترنت و امنیت برای کودکان، روزنامه جام جم، ویژه‌نامه کلیک.

